

## Laudatio Fruinprijs 2023

Het is een beetje de tijd van het jaar. Jullie, eerstejaars studenten, staan hopelijk vol enthousiasme in de startblokken. Wij, docenten—ik spreek nu even voor mezelf—zijn eigenlijk alweer toe aan vakantie. Dat geldt overigens niet voor het Jurylidmaatschap van de Fruinprijs (de prijs voor de beste Masterscriptie Geschiedenis), toch wel een van de leukere taakjes als docent bij de Leidse studie geschiedenis. Je krijgt de beste scripties te lezen én ziet wat voor enorme ontwikkeling studenten kunnen doormaken tijdens hun studie. Dit jaar bestond de jury uit drie docenten geschiedenis: Bart Verheijen, Liesbeth Claes en ikzelf.

Jullie, eerstejaars studenten, beginnen aan geschiedenis, en denken misschien: ik ga de komende jaren interessante verhalen over het verleden horen. Maar: jullie zijn hier om geschiedenis te schrijven. Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan, want goed historisch onderzoek moet iets nieuws doen. Het is een paradox: historici putten uit het verleden maar moeten vernieuwend zijn.

Daar gaan jullie nu mee beginnen. Het begint klein. Aan het begin van de studie leren jullie nog basisvaardigheden zoals een vraagstelling formuleren, academisch schrijven, voetnoten op een correcte manier plaatsen. Aan het einde van de studie zijn jullie historici die een originele bijdrage leveren aan onze kennis van, en inzicht in, het verleden. De elf scripties die de docenten hebben genomineerd voor de Fruinprijs doen precies dat. Ik noem ze allemaal (in willekeurige volgorde) om jullie een

idee te geven van de verschillende soorten onderzoek die onze studenten doen. Het zijn er veel dus ik hou het kort:

### **Virtual nation building: The (re)construction of national histories in Sid Meier's Civilization VI**

Het leuke van geschiedenis is dat er steeds meer bijkomt, ook aan nieuwe bronnen. Andrés Bijsterveld Muñoz schreef onder begeleiding van Eric Storm een sprankelende scriptie over de constructie en reconstructie van 'nationale geschiedenis' in het computerspel Civilization VI.

### **Subjugating Sympathy. The Rhetoric of Sympathy and Compassion in French Atlantic Pro-Slavery Discourse (1640-1789)**

John Gaffey onderzocht onder begeleiding van Felicia Rosu de spanning tussen aan de ene kant de misdaad van slavernij en aan de andere kant het verlangen om een goed en deugdzaam mens te zijn. Gaffey toont overtuigend hoe apologeten van slavernij sympathie en compassie gebruikten, of eigenlijk misbruikten, om het systeem van slavernij te legitimeren.

### **Guns for the King: Dutch-Siamese Firearms Transfers, 1656-1709**

Onder begeleiding van Jos Gommans, deed Philipp Huber onderzoek naar de handel in Europese vuurwapens, tussen de VOC en Siam (hedendaags Thailand). Op basis van een indrukwekkend bronnencorpus stelt Huber overtuigend vast dat de import van

vuurwapens vraag-gestuurd was. Mede doordat de vraag in vreedestijd daalde, kwam er geen structurele vuurwapenindustrie tot stand.

### **Sensing the Κάβειροι [Kabeiroi]: Sensory Religion of the Kabeiric Cult on Land and at Sea**

Bojan Manasijev, begeleid door Kim Beerden, laat met een vergelijkende studie zien dat een focus op zintuigen—denk aan: zien, horen, ruiken, proeven en voelen—belangrijk nieuw licht kan werpen op de religieuze ervaringen van de myteriecultus van de Kabeiroi op Lemnos en in Thebe.

### **Spreading Afro-Protestantism: Afro-Caribbean Christianity and the Growth of Methodism during the Caribbean Great Awakening, 1760-1810**

Marie Keulen schreef onder begeleiding van Michiel van Groesen een mooie scriptie over het missiewerk van methodisten in de Caraïben. Hierin staan nu eens niet de witte missionarissen centraal die vanuit Europa de lokale bevolking bekeerden, maar komen juist de vrije én de slaafgemaakte Afro-Caraïbische inwoners aan het woord. Keulen toont dat zij een belangrijke rol speelden in de verspreiding van het methodisme.

**NGOs and Refugee Relief at a Crossroads: The International Committee of the Red Cross, the World Council of Churches, and an emerging United Nations in Palestine 1947-1953**

Bryan Burgess biedt, onder begeleiding van Marlou Schrover, een *follow the money*-achtige (en zeer goed onderzochte) reconstructie van de rol die het Internationale Comité van het Rode Kruis, de Wereldraad van Kerken en de Verenigde Naties rond 1950 speelden bij de totstandkoming van internationaal vluchtelingenbeleid.

**Freedom, Independence, and Belonging: Reconstructing and Reimagining Afro-Atlantic Lives in The Hague, 1720-1770**

Nikita Krouwel ontkracht met deze mooie scriptie (begeleid door Karwan Fatah-Black) eens te meer het idee dat Afro-Atlantische slavernij alleen buiten Europa plaatsvond. Krouwel toont dat rijke Haagse families slaafgemaakten naar Den Haag haalden. Met hun streven naar autonomie drukten deze Afro-Atlantische inwoners van Den Haag hun stempel op de stad.

**Somewhere in-between: The alumni of Roman Italy as part of an informal fosterage system and their position within the Roman household**

Als jullie over een paar jaar afstuderen zijn jullie allemaal alumni van deze universiteit. Janis Oomen toont in haar scriptie (begeleid door Rens Tacoma) dat een *alumnus* in het Romeinse huishouden van de oudheid iets anders betekende. Namelijk: een soort van pleegkind. Toch is de

betekenis van de term zeer contextgebonden. Aan de hand van graf-inscripties toont Oomen, op buitengewoon overtuigende wijze, de verschillende posities die alumni konden innemen in Romeinse huishoudens.

### **'New Year, New Me?' 'Crisis' of Continuity and Coherence in the Anthropology of Ignatius and Paul**

Indira Huliselan onderzocht in deze ijzersterke scriptie onder begeleiding van Jürgen Zangenberg wat het concept 'crisis' precies inhield in de standaardisering van het vroege Christendom. Op overtuigende wijze toont Huliselan dat historische percepties van crisis in het verleden vaak niet zoveel te maken hebben met daadwerkelijke continuïteitsbreuken maar eerder een weerspiegeling zijn van eigentijdse visies op het verleden.

### **The War Resister's Dilemma: On the Radical Pacifist Struggle with Anti-Imperialism in War Resisters' International (1925-1930)**

Wat doe je als radicaal pacifistisch bent en tegelijkertijd wilt meedoen met de strijd tegen het kolonialisme en imperialisme? Dit is een vraag die vanwege de oorlog in Oekraïne momenteel helaas maar al te relevant is. Henrike Vellinga schreef onder begeleiding van Anne Heyer een prachtige scriptie over de manier waarop de pacifisten omgingen met dit probleem in de jaren twintig van de vorige eeuw.

**Winnaar**

En dan nu de laatste scriptie. Er kan maar één winnaar zijn. De winnaar van de Fruinprijs 2023 is Florian Herrendorf. Herrendorf schreef onder begeleiding van Cátia Antunes de buitengewoon knappe scriptie: ‘Colonial mismanagement? The organisation and operation of the government of the WIC colony of Angola, 1641-1648’.

Het beginpunt daarbij is de neergang van de eerste West-Indische Compagnie in de zeventiende eeuw. Historici hebben verschillende verklaringen voor die neergang. Geïnspireerd door historici die de neergang wijten aan lokale bestuurlijke verhoudingen, betreft Herrendorf het lokale bestuur in Angola in de verklaringen voor de uiteindelijke ondergang van de WIC in 1674.

Dat is heel bijzonder, want Angola was maar kort in handen van de WIC en misschien daarom wel verwaarloosd door historici. Herrendorf reconstrueert het koloniale bestuur in Angola in deze periode op basis van bijzonder rijke, maar zeker niet gemakkelijke bronnen uit het nationaal archief. Omdat historici weinig over de WIC in Angola hebben geschreven was dat een enorm karwei. Met zijn micro-perspectief op Angola levert Herrendorf op macro-niveau een belangrijke bouwsteen voor de verklaring waarom de WIC uiteindelijk faalde.

De scriptie is bovendien goedgeschreven (hoewel het notenapparaat niet zou misstaan in een Duits *Habilitationsschrift*).

Veroveren is één ding, solide bestuur op de langere termijn is iets heel anders. De winnaar van de Fruinprijs 2023 laat op basis van de Angolese casestudy zien dat lokaal koloniaal wanbeleid een zeer belangrijke oorzaak was van de ondergang van de compagnie. Om het in de woorden van Herrendorf te vatten: 'The WIC did fine for as long as it functioned as a privateering company and a naval warfare instrument. However, as an empire builder and administrator, the Company failed miserably'.

[Volgens mij is Florian in de zaal. Terwijl hij naar voren komt om de prijs in ontvangst te nemen, wens ik jullie—eerstejaars studenten geschiedenis—een mooi jaar toe!]

Leiden, 5 september 2023

Jasper van der Steen (voorzitter), Bart Verheijen, Liesbeth Claes